

Kisvállalkozói hírek az Európai Bizottságtól – 2010. október 10-16.

Az Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ), mint az UEAPME magyar tagszervezete minden héten összegzi, lefordítja és továbbítja tagjainak az Európai Bizottságnak a kisvállalkozásokat is érintő legfontosabb döntéseit.

Tartalomjegyzék:

IKT-kutatás: uniós finanszírozású projekt a környezetszennyezés feltérképezésére 1. oldal

Az Európai Bizottság konzultációt indít arról, hogyan javítható az európai könyvvizsgálói piac 2. oldal

A munkaszerződésnek a nyugdíjkorhatár elérése miatti *ipso iure* megszűnése nem feltétlenül jelent hátrányos megkülönböztetést 3. oldal

A munkavállaló megfosztása a végkielégítéstől azzal az indokkal, hogy öregségi nyugdíjra jogosult, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést képez 5. oldal

IKT-kutatás: uniós finanszírozású projekt a környezetszennyezés feltérképezésére

Az INTAMAP elnevezésű, uniós forrásokból megvalósult kutatási projektnek köszönhetően mostantól valós idejű térképeken bárki nyomon követheti a lég-, talaj- és vízszennyezettség alakulását. Az INTAMAP keretében a kutatók nyílt forráskódú szoftvert fejlesztettek ki, amellyel olyan körvonaltérképek készíthetők, amelyek a szennyezett területek pontos helyén kívül már a szennyezés keletkezési helyét és haladási irányát is feltüntetik. Az adatok alapján a hatóságok gyorsabban és hatékonyabban tudnak dönteni a környezetszennyezési problémára adandó megfelelő válaszlépésekről, a lakosság pedig el tudja kerülni a szennyezett területet. A projektben belga, brit, görög, holland, német és osztrák kutatók vettek részt, akik mintegy 1,8 millió eurós uniós forrásból gazdálkodhattak. Az európai polgárok és vállalkozások javát szolgáló IKT-kutatások gyakorlati megvalósítása a Bizottság által 2010 májusában elfogadott európai digitális menetrend egyik kiemelt kezdeményezése.

Neelie Kroes, az Európai Bizottság digitális menetrendért felelős alelnöke így nyilatkozott: „Az INTAMAP projekt jó példa arra, hogyan javíthatja a kutatás Európában az életminőséget a mindennapokban. A valós idejű szennyeződés-térképekből a hatóságok nélkülözhetetlen információkra tehetnek szert a szennyezések forrásának pontos beazonosításához és a szennyezés legmegfelelőbb felszámolásához. Ugyanígy a lakosságnak is hasznos lehet, például megmutatja, mely szmogos területeket érdemes elkerülni.”

Eddig például, ha olajszennyeződés úszott Európa vizein, be lehetett határolni annak pontos helyét, ám mértékét vagy keletkezési forrását nem mindig. Ezen információk hiányában pedig a hatóságok nehezen tudtak időben és hatékonyan reagálni.

A vészhelyzeti evakuálásról korábban csak a rendelkezésre álló viszonylag kevés mérőállomás korlátozott mennyiségű pontadatai alapján lehetett dönteni, mivel ezek telepítési költsége igen magas. Ha a döntéshozóknak nincs tudomásuk arról, hogy az egyes mérőállomások között elhelyezkedő területen mekkora a szennyezettség szintje, nem tudnak teljes képet alkotni a szennyezettségi probléma nagyságáról sem.

Az INTAMAP projektben részt vevő kutatók olyan szoftvert fejlesztettek ki, amely az egyes mérési pontok adataiból online körvonaltérképet készít, és így valós időben jeleníti meg a tényleges szennyezőanyag-koncentrációt. Az interpolációs módszerrel előállított térképen nyomon követhetők az egyes mérési pontok közötti folyamatok is, ezért a felhasználók pontosabban értékelhetik a helyzetet. Mivel azonban az ehhez szükséges adatfeldolgozás nemegyszer hosszadalmas művelet, az INTAMAP szoftver az alkalmazandó interpolációs technikát a rendelkezésre álló idő függvényében választja meg: részletgazdag térképek előállításához a legprecízebb technikákat használja, de csak közelítő nézetet hoz létre, ha gyorsabb, kevésbé részletes térkép is elég.

A projekt lelkét adó nyílt forráskódú szoftver webes szolgáltatásokon keresztül kapcsolódik a „külvilághoz”. A rendszer értelmezni tudja például az interneten az Open Geospatial Consortium (OGC) által kifejlesztett nyílt szabványoknak megfelelően közzétett, nyers adatokat. A feldolgozott adatokból a szintén OGC-szabványok szerint működő webes szolgáltatások automatikusan térképeket tudnak létrehozni, azokat megjelenítik az interneten, és igény szerinti időközönként frissítik.

Alkalmazások

A városi és ipari légszennyezés mértéke még kis távolságokon belül is eltérhet, így az **INTAMAP** segítségével akár a kerékpárral közlekedők is megválaszthatják munkába menet előtt a legkevésbé szennyezett, legmegfelelőbb útvonalat. A német sugárvédelmi hatóság (Bundesamt für Strahlenschutz) az európai radiológiai adatcsere-platform (EURDEP) által rendelkezésre bocsátott adatok alapján már az **INTAMAP** rendszerével jeleníti meg képi formában a gammasugárzás óránkénti gyakorisággal mért értékét.

Előzmények

Az **INTAMAP** projektet a hatodik kutatási keretprogramból finanszírozta az Európai Unió. Az INTAMAP szoftvereszköz kilenc (belga, brit, görög, holland, német és osztrák) kutatóintézet három éves munkájának eredményeképpen jött létre.

Az INTAMAP honlapja: <http://www.intamap.org/index.php>

Az Európai Bizottság konzultációt indít arról, hogyan javítható az európai könyvvizsgálói piac

Az Európai Bizottság széles körű konzultációt indított útjára a mai napon a kötelező könyvvizsgálat szerepéről, valamint a könyvvizsgálatok lebonyolításának szélesebb értelemben vett környezetéről. A pénzügyi válságból felocsúdva fel kell tennünk a kérdést: javítható-e a könyvvizsgálók szerepe oly módon, hogy a jövőben csökkentsék az új pénzügyi kockázatokat? A válság emellett rávilágított a könyvvizsgálói szektor néhány hiányosságára is, amelyeket további vizsgálatnak kell alávetni. Mindezek részét képezik azon erőfeszítéseinknek, hogy levonjuk a válság tanulságait és megreformáljuk a pénzügyi szektort. A Bizottság különösen azt kívánja megvitatni, vajon a könyvvizsgálat a megfelelő információt szolgáltatja-e valamennyi pénzügyi szereplőnek, vannak-e megoldandó kérdések a könyvvizsgáló cégek függetlenségével kapcsolatban, kapcsolódnak-e kockázatok a piac koncentráltságához, hasznos lehet-e az uniós szintű felügyelet és hogyan teljesíthetők a legjobban a kis- és középvállalkozások speciális igényei. A konzultációval kapcsolatos válaszadás határideje 2010. december 8.

Michel Barnier, a belső piacért és a szolgáltatásokért felelős biztos kijelentette: „A pénzügyi kimutatások valódisága központi jelentőségű ahhoz, hogy a piacokon érvényesülhessen a bizalom. Lényeges, hogy valamennyi pénzügyi szereplő támaszkodhasson a vállalkozások valós pénzügyi helyzetét tükröző információkra. Ennek kapcsán a könyvvizsgálók fontos szerepet játszanak, ezért van szükségünk megbízható és teljes egészében független könyvvizsgálatra. A válság rávilágított a könyvvizsgálói szektor hiányosságaira. Ezeket meg kell vizsgálnunk és fel kell kutatnunk a javítási lehetőségeket. Meggyőződésem, hogy e vita során elengedhetetlen a nyílt és őszinte, tabuk nélküli megközelítés.”

A kötelező könyvvizsgálat a társaságok könyveinek uniós jogszabályok szerinti auditálását jelenti. A könyvvizsgálókat a jog hatalmazza fel a kötelező könyvvizsgálatok elvégzésére. A könyvvizsgálat célja, hogy az auditált társaságtól teljes mértékben függetlenül véleményt mondjon a társaság pénzügyi kimutatásainak valósághűségéről. A könyvvizsgáló függetlensége ezért a könyvvizsgálati környezet alapja.

Elsősorban a pénzügyi válság eredményeként merült fel a kérdés: javítható-e a könyvvizsgálók szerepe oly módon, hogy a jövőben csökkentsék az új pénzügyi kockázatokat? A zöld könyv célja **széles körű konzultáció indítása annak meghatározására**, milyen változtatások szükségesek a könyvvizsgálati politikában.

A Bizottság úgy véli, számos területet kell további vizsgálatoknak alávetni, különösen a következőket:

- a könyvvizsgálók függetlensége - nem egyértelmű, hogy a könyvvizsgálók valóban tárgyilagosak és kritikusak tudnak-e maradni a társaságok pénzügyi kimutatásainak vizsgálata során, amennyiben ugyanezen társaságok a nem könyvvizsgálati szolgáltatások tekintetében a könyvvizsgáló cég meglévő vagy potenciális ügyfelei;
- a bizalom mértéke, amelyet az érdekelt felek a könyvvizsgált pénzügyi kimutatásokba fektethetnek. E tekintetben igyekszünk megérteni, milyen (esetleges) túlzott elvárásokkal viseltetnek az érdekelt felek a könyvvizsgálat hatókörével és módszertanával szemben;
- a rendszerszintű kockázati potenciál a könyvvizsgálói szektor nagyfokú koncentráltága miatt (milyen következményekkel járhat a szélesebb értelemben vett pénzügyi rendszere nézve a nagy könyvvizsgáló cégek egyikének bukása?);
- a felügyelet által betöltött szerep és hogy vajon teljes mértékben hatékony-e a nemzeti szintű felügyelet;
- a könyvvizsgálat valódi belső piacának potenciálja és a könyvvizsgálatot jelenleg jobbra nemzeti piaccá tevő korlátok megszüntetése. Ezzel összefüggésben tovább kell vizsgálni a könyvvizsgálók európai útleveleinek koncepcióját;
- a kisvállalkozások speciális szükségletei – a szabályok kkv-kra történő arányos alkalmazásának biztosítása;
- a globális kontextus: a könyvvizsgálat piaca világszintű, az ott működő cégek globális hálózatként tevékenykednek – ezért fontos, hogy erőfeszítéseinket nemzetközi szinten koordináljuk.

A zöld könyvre adott válaszokat december 8-ig várjuk. A Bizottság e válaszok alapján dönt arról, szükség van-e intézkedésekre 2011 folyamán. A Bizottság együttműködésre és közös álláspont kialakítására törekszik főbb nemzetközi partnereivel a Pénzügyi Stabilitási Tanácson és a G20-csoporton belül.

A zöld könyvvel kapcsolatos észrevételeket legkésőbb 2010. december 8-ig kell elküldeni a következő e-mail címre: markt-greenpaper-audit@ec.europa.eu. A zöld könyv az alábbi internetcímen érhető el: http://ec.europa.eu/internal_market/auditing/otherdocs/index_en.htm

A munkaszerződésnek a nyugdíjkorhatár elérése miatti ipso iure megszűnése nem feltétlenül jelent hátrányos megkülönböztetést

Németországban az egyenlő bánásmódról szóló általános törvény (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz) akként rendelkezik, hogy a munkaszerződések miatt történő *ipso iure* megszűnésére irányuló záradékok, hogy a munkavállaló elérte a nyugdíjkorhatárt, mentesülhetnek az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma alól. A német szabályozás szerint az ilyen záradékok kikötésének joga a szociális partnerekre ruházható, és kollektív megállapodás útján gyakorolható.

G. Rosenblatt 39 éven át takarítási munkákat végzett. A munkaszerződése az épülettakarítási ágazatra vonatkozó kollektív megállapodás értelmében megszűnik abban a naptári hónapban, amelytől kezdve nyugdíjjogosulttá válik, vagyis legkésőbb azon hónap végén, amelynek során a 65. életévét betölti. Mivel betöltötte a 65. életévét, vagyis elérte a nyugdíjkorhatárt, a munkáltatója a munkaszerződésének megszűnéséről értesítette őt. G. Rosenblatt az Arbeitsgericht Hamburghoz (a hamburgi munkaügyi bírósághoz) fordult azt állítva, hogy a munkaszerződésének megszűnése az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősül.

A kérdéseket előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a munkaszerződésnek a rendes nyugdíjkorhatár elérésekor történő *ipso iure* megszűnése összhangban van-e az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésnek a 2000/78/EK irányelvben¹ előírt tilalmával.

A Bíróság a mai napon hozott ítéletében mindenekelőtt megállapítja, hogy a munkaszerződésnek a nyugdíjkorhatár elérése miatti *ipso iure* megszűnése közvetlenül az életkoron alapuló eltérő bánásmódot jelent. Ezt követően a Bíróság megvizsgálja, hogy ezen eltérő bánásmód adott esetben igazolható-e.

Ezzel összefüggésben a Bíróság úgy ítéli meg, hogy az ilyen intézkedés nem a kényszernyugdíjazás kötelező rendszerét vezeti be, hanem a munkaviszonynak a nyugdíjkorhatáron alapuló megszűnési módját, függetlenül a felmondás eseteitől.

A szóban forgó szabályozás céljával kapcsolatban a Bíróság rámutat, hogy e mechanizmus a politikai, gazdasági, társadalmi, demográfiai és/vagy költségvetési megfontolások egyensúlyán alapul, és annak eldöntésétől függ, hogy a munkavállalók aktív kereső időszakát kívánjuk-e meghosszabbítani, vagy épp ellenkezőleg, minél korábbi nyugállományba vonulásukat kívánjuk-e elősegíteni.

A Bíróság megjegyzi, hogy az *ipso iure* megszűnésre irányuló ilyen záradékok hosszú idő óta számos tagállam munkajogának részét képezik, és széles körben alkalmazzák a munkaügyi kapcsolatokban. A munkaszerződések *ipso iure* megszűnésére irányuló záradék azáltal, hogy a munkavállalóknak a foglalkoztatás bizonyos állandóságát, hosszú távon pedig a kiszámítható nyugdíjba vonulás ígérését biztosítja, ezzel egyidejűleg pedig a munkáltatóknak a személyi állomány igazgatásában bizonyos rugalmasságot enged, az egymástól eltérő, viszont törvényes érdekek egyensúlyát tükrözi, illeszkedve a munkaügyi kapcsolatok bonyolult összefüggéseibe, amelyek szorosan kapcsolódnak a nyugdíj- és foglalkoztatáspolitikai döntésekhez. Az így elérni kívánt célokat főszabály szerint úgy kell tekinteni, hogy azok a 2000/78 irányelvben előírt módon, „objektíven és ésszerűen”, „a nemzeti jog keretein belül” igazolják a tagállamok által előírt, az életkoron alapuló eltérő bánásmódot.

¹A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. kötet, 4. fejezet, 79. o.).

Ezt követően a Bíróság úgy ítéli meg, hogy valamely tagállam hatóságai vagy szociális partnerei ésszerűen feltételezhetik, hogy az *ipso iure* megszűnésre irányuló záradékok megfelelőek és szükségesek lehetnek e törvényes célkitűzések eléréséhez. Ezzel

összefüggésben a Bíróság megjegyzi, hogy a G. Rosenbladt esetében irányadó záradék nem csupán meghatározott életkoron alapul, hanem figyelembe veszi azt a körülményt is, hogy az érdekeltek öregségi nyugdíj formájában megjelenő pótlólagos jövedelem révén pénzügyi ellentételezésben részesüljenek, és nem jogosítja fel a munkáltatókat a munkaviszony egyoldalú megszüntetésére. Ráadásul az, hogy e záradék kollektív megállapodáson alapul, e mechanizmus alkalmazása tekintetében nem elhanyagolható rugalmasságot biztosít, ami lehetővé teszi a szociális partnereknek, hogy figyelembe vegyék az érintett munkaerő-piac átfogó helyzetét, valamint a szóban forgó munkakörök egyéni jellegzetességeit. Ezenkívül a német szabályozás további korlátozást tartalmaz, megkövetelve a munkáltatóktól, hogy a munkaszerződés *ipso iure* megszűnésére irányuló minden olyan záradék esetében szerezzék be vagy erősítsék meg a munkavállalók hozzájárulását, amelynek alkalmazására azért kerül sor, mert a munkavállaló elérte a nyugdíjkorhatárt, amennyiben e korhatár alacsonyabb a rendes nyugdíjkorhatárnál. A Bíróság végül megállapítja, hogy a német jogszabályok tiltják, hogy a szakmai tevékenységét a nyugdíjkorhatár elérése után is folytatni kívánó személy foglalkoztatását akár a korábbi munkáltatója, akár pedig valamely harmadik személy az életkorához fűződő indokkal megtagadja.

Következésképpen a Bíróság megállapítja, hogy **a 2000/78 irányelvvel nem ellentétes a munkaszerződések amiatt történő *ipso iure* megszűnésére irányuló záradék, hogy a munkavállaló elérte azt a nyugdíjkorhatárt, amelyet Németországban az épülettakarítási ágazatban foglalkoztatott munkavállalókra vonatkozó kollektív megállapodás meghatároz.**

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A munkavállaló megfosztása a végkielégítéstől azzal az indokkal, hogy öregségi nyugdíjra jogosult, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést képez

A dán jog munkáltatói felmondás esetén végkielégítésről rendelkezik azon munkavállalók részére, akik ugyanannál a cégnél legalább tizenkét éve alkalmazásban álltak. Ugyanakkor e végkielégítés nem jár azoknak a munkavállalóknak, akik a munkaviszonyuk megszűnése időpontjában öregségi nyugdíjra jogosultak a szakmára vonatkozó öregségi nyugdíjrendszer alapján, még akkor sem, ha az érintett személy továbbra is dolgozni szeretne.

O. Andersen 1979-től egészen a 2006-ban történt elbocsátásáig a Region Syddanmark (déli-dániai régió) alkalmazásában állt. Az elbocsátás idején 63 éves volt, még nem szándékozott nyugdíjba vonulni, hanem álláskeresőként regisztráltatta magát és kérte a munkáltatói felmondás esetén járó végkielégítést. E kérelmet azzal az indokkal utasították el, hogy O. Andersen nyugdíjra jogosult. Az O. Andersen nevében eljáró szakszervezet, az Ingeniørforeningen i Danmark ezt követően keresetet indított a Vestre Landsret (nyugat-dániai fellebbviteli bíróság) előtt arra való hivatkozással, hogy az ügy tárgyát képező szabályozás a 2000/78/EK irányelv¹ által tiltott, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetéshez vezet.

Mai ítéletében a Bíróság először is megállapítja, hogy a szóban forgó szabályozás közvetlen, életkoron alapuló eltérő bánásmódot alkalmaz. Ugyanis kizárólag azzal az indokkal fosztja meg a munkavállalók bizonyos csoportját a munkáltatói felmondás esetén járó végkielégítéstől, hogy öregségi nyugdíjra jogosultak. Ezt követően a Bíróság az említett eltérő bánásmód igazolhatóságát vizsgálja meg.

A Bíróság elsőként megjegyzi, hogy a munkáltatói felmondás esetén járó végkielégítés célja az ugyanazon munkáltatónál hosszú ideje munkaviszonyban álló munkavállalók újbóli munkába állásához vezető átmenet megkönnyítése. Ezután, a Bíróság megállapítja, hogy a szóban forgó korlátozás azon az elgondoláson alapul, miszerint az öregségi nyugdíjra jogosult személyek általában a munkaerőpiac elhagyása mellett szoktak dönteni. Végül pedig, e korlátozás biztosítja, hogy a hosszabb idejű munkaviszonnyal rendelkező alkalmazottak ne vehessék igénybe a végkielégítést az öregségi nyugdíjjal együtt. A cégnél jelentős idejű munkaviszonnyal rendelkező munkavállalók védelme és az ő szakmai reintegrációjuk elősegítése, ami a végkielégítés célja, a foglalkoztatás- és munkaerőpiaci politika törvényes céljai. Az intézkedést tehát főszabály szerint „a nemzeti jog keretén belül” „objektív és ésszerű” módon igazoltnak kell tekinteni, miként azt a 2000/78 irányelv előírja.

Azon kérdést illetően, hogy a szóban forgó korlátozás arányban áll-e ezekkel a célokkal, a Bíróság megállapítja, hogy attól, hogy kizárja a munkáltatói felmondás esetén járó végkielégítésből azokat a munkavállalókat, akik a munkáltatójuk által fizetett öregségi nyugdíjban fognak részesülni, az még nem egyértelműen alkalmatlan a fent említett célok elérésére.

Ugyanakkor, a Bíróság úgy véli, hogy e korlátozás túllépi az ahhoz szükséges mértéket, amely az említett célok eléréséhez szükséges. A korlátozásnak az a hatása, hogy nem csupán azokat a munkavállalókat zárja ki a végkielégítésből, akik a munkáltatójuktól ténylegesen öregségi nyugdíjban fognak részesülni, hanem mindazon munkavállalókat is, akik csupán e nyugdíjra jogosultak, de szakmai pályafutásukat tovább szeretnék folytatni. **Az említett szabályozás – azáltal hogy nem teszi lehetővé a végkielégítés megfizetését azon munkavállalók számára, akik bár a munkáltatójuk által fizetett öregségi nyugdíjra jogosultak, ugyanakkor átmenetileg lemondanak e nyugdíjról azért, hogy szakmai pályafutásukat tovább folytathassák – túllépi az e rendelkezés által kitűzött szociálpolitikai célok eléréséhez szükséges mértéket és nem igazolható.**

¹A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

Összeállította: IPOSZ Nemzetközi és Oktatási Igazgatóság